

Itämeri on Suomen kohtalon meri

Timo Soini
Ulkoasiainministeri

Kautta vuosisatojen Suomen kohtalo on monin tavoin liittynyt Itämereen. Rannikkomme suora pituus on noin 1100 kilometriä, mutta lahdet, niemet ja saaret mukaan laskien Suomella on Itämeren rantaa peräti 46 000 kilometriä. Valtaosa suomalaisista asuu alle sadan kilometrin säteellä Itämerestä.

Meri on antanut elantoa jo muinaisille suomalaisille. Meren kautta tulivat kristinusko, hallitsijat, kaupankävijät ja kulttuurivirtaukset. Me olemme olleet ja olemme tänä päivänäkin rikkaan merellisen kulttuurin maa.

Suomen itsenäistyessä 100 vuotta sitten jääkärit palasivat Itämeren pitkin Vaasaan. Saksasta kutsutut tukijoukot saapuivat Hankoon. Itämeri nivoutui myöhemmin myös talvisodan syttymiseen, kun suuri naapuri vaati Suomen rannikolta tukikohtia varmistaakseen esteettömän kulun Itämerellä.

Itämeren maat sidoksissa toisiinsa

Suomi on riippuvainen Itämerestä vientinsä ja tuontinsa väylänä. Myös muille alueen maille Itämeri on tärkeä kuljetusreitti. Koko maailman rahtiliikenteestä 15 prosenttia kulkee Itämerellä. Ja seuraavien 20 vuoden aikana tuo liikenne kaksinkertaistuu.

Viennistämme yli kolmannes suuntautuu Itämeren maihin ja tuonnista miltei puolet tulee niistä. Itämeren maille alueen keskinäisen kaupan merkitys on huomattava. Itämerellä tai Itämeren pohjassa kuljetetaan valtavat määrät energiaa. Sitä myös tuotetaan. Itämeren maita yhdistää laajeneva kaasu- ja sähköverkko. Meren pohjassa kulkee kaapeleita pitkin myös terabiteittain dataa.

Kaikki Itämeren maat ovat taloudellisesti tiiviisti sidoksissa toisiinsa. Sen vuoksi Itämeren alueen vakaus, suotuisa rauhanomainen kehitys ja vapaa merenkulku ovat sekä Suomelle että muille alueen maille elinehto. Itämeren alueen vakauden turvaaminen on myös yksi omista painopisteistäni ulkoministerinä.

Suomen kannalta on huolestuttavaa, että Ukrainan konfliktin seurauksena jännitteet ovat siirtyneet myös Itämeren suuntaan. Jaamme tämän huolen muiden Itämeren alueen maiden kanssa. Venäjä on jo pidempään lisännyt sotilaallista aktiivisuuttaan Itämeren alueella. Krimin laittoman valtauksen ja Ukrainan konfliktin jälkeen jännitteet Venäjän ja Naton välillä ovat lisääntyneet. Itämeren alueen vakauden kannalta on tärkeää, että Nato on osoittanut sitoutuvansa kaikkien jäsenmaidensa puolustukseen. Tämä on myös Suomen etujen mukaista. On myös tärkeää jatkaa dialogia Venäjän kanssa. Venäjän eristäytyminen ei ole kenenkään intresseissä.

Itämeri-yhteistyö jatkuu ja vahvistuu

Samanaikaisesti Itämeren alueen yhteistyö jatkuu ja vahvistuu. EU:n Itämeri-strategian piirissä on luotu laajat ja moninaiset yhteistyöverkostot. Lukuisia käytännön hankkeita meren pelastamiseksi, alueen yhdistämiseksi ja hyvinvoinnin lisäämiseksi toteutetaan. Itämeren alueella on edellytykset nousta Euroopan ja maailman kärkeen kierto- ja biotaloudessa sekä digitalisaation ja muun uuden teknologian hyödyntämisessä.

Myös EU:n ulkopuoliset Itämeren maat Venäjä mukaan lukien ovat mukana yhteistyössä. Alueellisen yhteistyön ja rajat ylittävän yhteistyön ohjelmat jätettiin EU:n pakotteiden ulkopuolelle. Ne tarjoavat välineitä monenlaisiin käytännön yhteishankkeisiin ja ihmisten välisten yhteyksien lisäämiseen.

Itämeren valtioiden neuvosto ei ole yksimielisyyden puuttuessa kokoontunut pää- tai ulkoministerien tasolla kolmeen vuoteen. Sen asiantuntijayhteistyö kuitenkin jatkuu ja kehittyy. Toivon, että tilanne kehittyy siihen suuntaan, että voidaan palata myös poliittisen tason tapaamisiin. Ehkä ensi vuonna kun Itämeren valtioiden neuvosto viettää 25-vuotisjuhliaan. Itämeren alueella tarvitaan nyt yhteistyökanavien ylläpitämistä ja vahvistamista sekä askelia luottamuksen lisäämiseksi.

Yksi tällainen askel on yhteistyön vahvistaminen laajan turvallisuuden alalla. Suomi isännöi 100-vuotisjuhlavuonnaan Itämeren valtioiden neuvoston konferenssin alueemme lainvalvontaviranomaisten yhteistyön tiivistämisestä. Yhtenä teemana on kokemusten vaihto maahanmuuttajien vastaanottamisessa ja kotouttamisessa. Tässä kaikkia nyt ja tulevaisuudessa koskettavassa asiassa tarvitaan myös alueellista yhteistyötä.

Aiemmin sarjassa julkaistut kirjoitukset löydät [täältä](#).